הקורא למפרע פרק שני מגילה

כ.

לעולם ר' יהודה. ואפי' לכתחילה מכשיר ומתני' רבי יוסי היא ואפי' דיעבד לא: **והאי.** דתורס לכתחילה ר' יהודה: **דרביה.** משמו של ר' אלעזר בן עזריה אמרה שצריך להשמיע והאי ליעבד משמע לכתחילה אבל דיעבד יצא לאשמועינן הא פליגתא דר' יהודה ור"מ: **אפי' תימא ר' יהודה.** דאמר בק"ש יצא דיעבד אין לכתחילה לא ומתני' נמי לכתחילה הוא דפסלה לתרס ור' יהודה היא והך דברכת המזון נמי ר' יהודה היא ודקשיא לך הא דיהודה בריה דר' שמעון בן פזי מני לא ר' יהודה ולא ר' יוסי ר"מ היא דמכשר לכתחילה: **מן המסיר.** ר' יהודה שקרית לפניו הוא המתיר את הקטן ואין לך להניח ראיה ממנו שהרי רבים מולקין עליו: **מתני' ולא עולין.** משיגיע שביעי לזב ולטומאת מת אין אומרים משחשיכה בכניסת שביעי ראוי לטבול אע"ג דלילה תחילת יום היא הכא יום בעינן אבל משעבר היום מותר לטבול בלילה. וכגמרא יליף לה לכולהו: **וכן שומרת יום כנגד יום.** בגמרא מפרש מאי שנא דנקט להא תו באנפי נפשה הא תנא ליה אין עולין: **עד הנץ החמה.** שלא מספק לילה: **וכולן שעשו כו'.** דמעלות השמר יממא הוא אבל לפי שאין הכל בקיאין בו צריכין להמתין עד הנץ החמה: **גמ' כי קתני.** עד שתהא הנץ החמה אדיום אקרייה שניה וקאמר שיהא של יום ביום: **ואיתקש עכילה.** דכתיב בשפיה ורחץ במים וה"ה לזב וחזה: ה"ג **שביעה מאי שנא שומרת יום כנגד יום כו'. שומרת יום כנגד יום.** לאחר שכלו שבעה ימי נדה נכנסין י"ל יום הקרויין ימי זיבה שאם תראה בהן ג' ימים לגופן הרי היא זבה וטעונה ספירת שבעה וקרבן ואם תראה יום אחד שומרת יום למחרת וטובלת. ומקראי יליף לה בתורת כהנים[1] ומייתי לה בשמעתא בתרייתא דמסכת נדה[2]: **פיסוי.** הך ראיה של זב דאיתקש לבעל קרי דכתיב זאת תורת הזב ואשר תצא ממנו שכבת זרע מדא דיבה כתיב הכא והיינו ראיה ראשונה ואשר תצא ממנו שכבת זרע היינו בעל קרי: **משום דכתיב יביא גרסינן.** כל ימי זוב טומאתה כמשכב נדתה יהיה לה והך קרא בראיית שומרת יום כנגד יום קאי מרבוי כל ימי דרשינן לה בסמכת נדה (דף עג.) ואמרינן התם יהיה לה מלמד שסופרת אחד לאחד קצת מיום ומתמרת. הלכך בלילה מיהת תטבול דעבדה קצת שימור:

דכתיב וביום השמיני ימול. קשיא דנפרק ר' אלעזר אומר אם לא הביא (שבת דף קלב.) [illegible] קרא לומר אפילו בשבת ומכן שמונת ימים דרש ולא בלילה ותניא התם כוותיה דרבי יוחנן ו"ל דהכא [illegible] יותר כראיית נגעים[3] והקשה ה"ר אפרים כיון דמילה איה בלילה אם כן הויא מצות עשה שהזמן גרמה שהנשים מטהרות [illegible] ומ"ל קשיא למה לי בפ"ק דקדושין (דף כט. ופס) קרא דאותו לומר דאשה אינה מחיבת למול תיפוק ליה דמצות עשה שהזמן גרמה אינה חיבת [illegible] ל דאי לאו אותו הוה אמינא דהאי דנשים פטורות ממצות עשה שהזמן גרמה היינו היכא דליכא כרת דומיא דיבמה [illegible] דלית בהו כרת ומייהו ממעטינן נשים אבל מילה שיש בה כרת ונכרתו עליה שלא עשה ברית הוה אמינא [illegible] נשים למול את בניהו קמ"ל אותו דלא אי נמי למילה שלא בזמנה וכמאן דאמר [illegible] דעוהבגין בין ביום בין בלילה[4]:

מאי שנא שומרת יום כנגד יום זבו'. אי ולא טובלין דלעיל מיירי בטבילת אדם אחי שביר דבעי מאי שנא שהזכיר בפני עצמה אבל אי מיירי בטבילת חזב צריך לפרש הכי מאי שנא שהזכיר שומרת יום לומר שאר מיירי טבילות:

ספירה

ולא טובלין ולא מזין אלא ביום. קשיא דהתנן במסכת פרה (פי"ב משנה י"א) אין טובלין החזב בלילה ומזין ביום אבל הוא עצמו טובל בלילה ומזין עליו ביום והכא אמרינן דצריך לטבול ביום ופר"ת דשתי טבילות הן אחת לפני ההזאה כדי לקבל ההזאה ואותה היא בלילה כדתנן במסכת יבמות (דף מו:) ואחת לאחר ההזאה והיינו ההיא דכתיבא בקרא והיא הויא ביממא והכי נמי משמע פ"ב דכריתות (דף ט.) דאיכא טבילה לפני ההזאה דקאמרינן מה אבותיכם לא נכנסו לברית אלא במילה וטבילה והרלאת דמים והרלאת דמים נפקא לן מויזרוק את הדם וטבילה נפקא לן משום דגמירי דאין הזאה בלא טבילה לפניה כדי לקבל ההזאה והזאת פרה במקום אותה הזאה עומדת ואם כן צריך טבילה לאחריה לפניה וגם צריך טבילה לאחריה דהא בספרי קתני שאם הקדים טבילה להזאה לא עשה ולא כלום אלמא שיש טבילה לאחר הזאה כדמשמע התם ואחת קודם הזאה כדמשמע בכריתות וכבמה מקומות בגמרתנו שמזכיר טבילה לפני ההזאה ומ"מ קשה הכא בחזה טבילה מיירי אי בטבילה דלפני ההזאה כדמשמע ליעבד דנקט טובלין בריש אם כן הויא אפילו בלילה כדפרישית ואי מיירי באותה שלאחר הזאה מאי איריא משום דאיתקש תיפוק ליה משום דהויא לאחר הזאה ואינה אלא ביום ולמעוטי לילה שלאחר ההזאה דהיינו ליל שמיני לא איצטריך לכיון דעבר שביעי פסיעה דמותר לטבול בכל עת שילה וגם רש"י פירש כן דמשעבר היום מותר לטבול בלילה לכך נראה כפירוש ריב"א דהכא מיירי בטבילת חזב דהויא ביממא כדתנן במסכת [פרה שם] ולהכי נקט טובלין ואח"כ מזין וה"נ משמע בירושלמי דמייתי קרא דוטבל והזה למדרשא דאתקש טבילה להזאה והיינו טבילת חזב [illegible] ומיהו קשה לר"י דהא אמר בשלהי מסכת יומא (דף פח.) חזב וחזבה ויולדת אם (כ) טבילתן ביום ר' יוסי אומר מן המנחה ולמעלה [illegible] דמיירש פירוש אחר שהתחיל [illegible] המנחה דתפילת עמידה [illegible] אותה בלילה ומשעה [illegible] ביום שלאחר הזאה [illegible] הזאה היא [illegible] ביום דטבילה [illegible] מכל מקום הזאה [illegible] כדאמר פרק אלו דברים (פסחים דף סה: יחיאל [illegible] מאם מפרש שהזב מאתמול [illegible] הוא טובל [illegible] טבילה בזמנה ולא דחיא יום [illegible] הכפורים ול"ל שקיבל [illegible] מן [illegible] מו בשוגג או שעבר והזה: [illegible] ועכשיו הוא [illegible] ערב הפסוקה יותר כראיית נגעים[3]) [illegible] ומ"ל קשיא [illegible] אמינא [illegible] דנשים [illegible] ומ"ל [illegible] דלית בהו כרת ומייהו [illegible] נשים למול את בניהו קמ"ל אותו דלא אי נמי למילה שלא בזמנה וכמאן דאמר [illegible] דעוהבגין בין ביום בין בלילה[4]:

מאי שנא שומרת יום כנגד יום זבו'. אי ולא טובלין דלעיל מיירי בטבילת אדם אחי שביר דבעי מאי שנא שהזכיר בפני עצמה אבל אי מיירי בטבילת חזב צריך לפרש הכי מאי שנא שהזכיר שומרת יום לומר שאר מיירי טבילות:

ספירה

לעולם ר' יהודה ואפי' לכתחילה ולא קשיא הא דידיה הא דרביה דתניא ר' יהודה אומר משום ר"א בן עזריה הקורא את שמע צריך שישמיע לאזנו שנאמר [1]שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד השמע לאזניך מה שאתה מוציא מפיך ר"מ אומר [2]אשר אנכי מצוך היום על לבבך אחר כוונת הלב הן הן הדברים השתא דאתית להכי אפילו תימא רבי יהודה ברביה סבירא ליה והא דתני יהודה בריה דר' שמעון בן פזי ר"מ היא: ר' יהודה מכשיר בקטן: [3](דתניא) [4]א"ר יהודה קטן הייתי וקריתיה למעלה מרבי טרפון וזקנים בלוד אמרו לו [5]אין מביאין ראיה מן הקטן תניא אמר רבי [6]קטן הייתי וקריתיה למעלה מרבי יהודה אמרו לו אין מביאין ראיה מן המתיר ולימרו ליה אין מביאין ראיה מן הקטן חדא ועוד קאמרו ליה חדא דקטן היית ועוד אפילו גדול היית אין מביאין ראיה מן המתיר: **מתני'** [8]אין קורין את המגילה [9]ולא מלין [10]ולא טובלין [11]ולא מזין [12]וכן שומרת יום כנגד יום לא תטבול עד שתנץ החמה [13]וכולן שעשו משעלה עמוד השחר כשר: **גמ'** מנלן דאמר קרא [14]והימים האלה נזכרים ונעשים ביום אין בלילה לא לימא תיהוי תיובתא דר' יהושע בן לוי [15]דאמר ריב"ל חייב אדם לקרות את המגילה בלילה ולשנותה ביום כי קתני אדיום: ולא מלין וכו': דכתיב [16]וביום השמיני ימול: ולא טובלין ולא מזין וכו': דכתיב [17]והזה הטהור על הטמא [וגו'] ביום השביעי ואיתקש טבילה להזיה: וכן שומרת יום כנגד יום לא תטבול עד שתנץ החמה וכו': פשיטא מ"ש שומרת יום כנגד יום מכל חייבי טבילות איצטריך סלקא דעתך אמינא תיהוי כראיה ראשונה של זב וראיה ראשונה של זב איתקש לבעל קרי דכתיב [18]זאת תורת הזב ואשר תצא ממנו שכבת זרע מה בעל קרי טובל ביום האי נמי ליטבול ביומיה והא ביממא לא מצי טבלה [19] דכתיב [20]כל ימי זובה כמשכב נדתה יהיה לה בליליא מיהת ליעביד ב"הצר שימור ותיטבול קמ"ל כיון דבעיא ספירה

ספירה

(פי"ב משנה י"א) אין טובלין החזב בלילה ומזין ביום אבל הוא עצמו טובל בלילה ומזין עליו ביום והכא אמרינן דצריך לטבול ביום ופר"ת דשתי טבילות הן אחת לפני ההזאה כדי לקבל ההזאה ואותה היא בלילה כדתנן במסכת יבמות (דף מו:) ואחת לאחר ההזאה והיינו ההיא דכתיבא בקרא והיא הויא ביממא והכי נמי משמע פ"ב דכריתות (דף ט.) דאיכא טבילה לפני ההזאה דקאמרינן מה אבותיכם לא נכנסו לברית אלא במילה וטבילה והרלאת דמים והרלאת דמים נפקא לן מויזרוק את הדם וטבילה נפקא לן משום דגמירי דאין הזאה בלא טבילה לפניה כדי לקבל ההזאה והזאת פרה במקום אותה הזאה עומדת ואם כן צריך טבילה לפניה וגם צריך טבילה לאחריה דהא בספרי קתני שאם הקדים טבילה להזאה לא עשה ולא כלום אלמא שיש טבילה לאחר הזאה כדמשמע התם ואחת קודם הזאה כדמשמע בכריתות וכבמה מקומות בגמרתנו שמזכיר טבילה לפני ההזאה ומ"מ קשה הכא בחזה טבילה מיירי אי בטבילה דלפני ההזאה כדמשמע ליעבד דנקט טובלין בריש אם כן הויא אפילו בלילה כדפרישית ואי מיירי באותה שלאחר הזאה מאי איריא משום דאיתקש תיפוק ליה משום דהויא לאחר הזאה ואינה אלא ביום ולמעוטי לילה שלאחר ההזאה דהיינו ליל שמיני לא איצטריך לכיון דעבר שביעי פסיעה דמותר לטבול בכל עת שילה וגם רש"י פירש כן דמשעבר היום מותר לטבול בלילה לכך נראה כפירוש ריב"א דהכא מיירי בטבילת חזב דהויא ביממא כדתנן במסכת [פרה שם] ולהכי נקט טובלין ואח"כ מזין וה"נ משמע בירושלמי דמייתי קרא דוטבל והזה למדרשא דאתקש טבילה להזאה והיינו טבילת חזב [illegible] ומיהו קשה לר"י דהא אמר בשלהי מסכת יומא (דף פח.) חזב וחזבה ויולדת אם (כ) טבילתן ביום ר' יוסי אומר מן המנחה ולמעלה [illegible] דמיירש פירוש אחר שהתחיל [illegible] המנחה דתפילת עמידה [illegible] אותה בלילה ומשעה [illegible] ביום שלאחר הזאה [illegible] הזאה היא [illegible] ביום דטבילה [illegible] מכל מקום הזאה [illegible] כדאמר פרק אלו דברים (פסחים דף סה: יחיאל [illegible] מאם מפרש שהזב מאתמול [illegible] הוא טובל [illegible] טבילה בזמנה ולא דחיא יום [illegible] הכפורים ול"ל שקיבל [illegible] מן [illegible] מו בשוגג או שעבר והזה: [illegible] ועכשיו הוא [illegible] ערב הפסוקה יותר כראיית נגעים[3]) [illegible] ומ"ל קשיא [illegible] אמינא [illegible] דנשים [illegible] ומ"ל [illegible] דלית בהו כרת ומייהו [illegible] נשים למול את בניהו קמ"ל אותו דלא אי נמי למילה שלא בזמנה וכמאן דאמר [illegible] דעוהבגין בין ביום בין בלילה[4]:

מאי שנא שומרת יום כנגד יום זבו'. אי ולא טובלין דלעיל מיירי בטבילת אדם אחי שביר דבעי מאי שנא שהזכיר בפני עצמה אבל אי מיירי בטבילת חזב צריך לפרש הכי מאי שנא שהזכיר שומרת יום לומר שאר מיירי טבילות:

ספירה

שומרת יום כנגד יום כגון שראתה בי"א יום שבין נידה לנידה שהן ימי זיבה, הדין לישב שלא תגע בדבר ולא תטהר למחר יום כולן[1] ואם לא ראתה בו דם טובלת ביום שלישי [2]לראייתה משתנין החמה וטהורה אבל קודם שתנץ החמה לא. **ירושלמי** כל חייבי טבילות טבילתן ביום, נידה ויולדת בלילה. נידה שעובר זמנה, פירוש אחר שבעת ימים לנידה דאורייתא או אחרינו) שבעה נקיים (ה)[3]ספק זבה, טובלת בין ביום בין בלילה. דרש ר' חייא בר בא לצוריא, נידה שעובר זמנה טובלת אפילו ביום. תמן אמרו אפילו עובר זמנה לא, מפני חמותה ומפני כלתה. אשה משל כנ[illegible]ת רבותינו ראוה טובלת כדרכה ביום ואמרו עוברת זמן היתה. נידה שנאנסה וטבלה ר' שמי בשם רב טהורה לביתה וטמאה לטהרות. ר' אלעזר משום ר' חנינא טמאה בין לביתה בין לטהרות, שנאמר וכבס שניו ושהר, מה הראשונה לדעת שנאמר יצוה הכהן וכבסו, אף שנייה לדעת.

[1] עי' נדה ע"ב. יומשנה טבלה ביום שלאחריו כי וז"ש.

מסורת הש"ס

[1] (ל"ל מגילה), [2] (תוספתא פ"ב), [3] (מהרדין נב:), [4] (תוספתא פ"כ), [5] (פרה סוף פי"כ), [6] (ל"ל ד"), [7] (מלאתא חדיס פרק ח), [8] (דף עג.), [9] (ועי' תוס' יומא מו: ד"ה ולמלן), [10] (נפסחהרין לד: ועי' תוספ' סס ד"ה דכמיב וכתו' מי"ק ה. ד"ה נפקא ותוס' זבחים קח. ד"ה והתורה), [11] (יומא עב.), [12] (ועי' תוס' יומא עב.), [13] (ד"ה אין ומוס' קדושין כט. ד"ה אותו).

תורה אור השלם

1. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:
דברים ו ד
2. וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל לְבָבֶךָ:
דברים ו ו
3. וְהַיָּמִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים וְנַעֲשִׂים בְּכָל דּוֹר וָדוֹר מִשְׁפָּחָה וּמִשְׁפָּחָה מְדִינָה וּמְדִינָה וְעִיר וָעִיר וִימֵי הַפּוּרִים הָאֵלֶּה לֹא יַעַבְרוּ מִתּוֹךְ הַיְּהוּדִים וְזִכְרָם לֹא יָסוּף מִזַּרְעָם:
אסתר ט כח
4. וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשַׂר עָרְלָתוֹ:
ויקרא יב ג
5. וְהַזֶּה הַטָּהֹר עַל הַטָּמֵא בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְחִטָּאוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְכִבַּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָהֵר בָּעָרֶב:
במדבר יט יט
6. זֹאת תּוֹרַת הַזָּב וַאֲשֶׁר תֵּצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת זָרַע לְטֻמְאָה בָּהּ:
ויקרא טו כו
7. כָּל הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר תִּשְׁכַּב עָלָיו כָּל יְמֵי זוֹבָהּ כְּמִשְׁכַּב נִדָּתָהּ יִהְיֶה לָּהּ וְכָל הַכְּלִי אֲשֶׁר תֵּשֶׁב עָלָיו טָמֵא יִהְיֶה כְּטֻמְאַת נִדָּתָהּ:
ויקרא טו כו

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ולא טובלין וכו' וגם צריי' בבילה לאחריה. עי' מגיגה דף כג ע"א תוס' ד"ה עשאוהו: **בא"ד ראי לפני ההזאה היאך מותר לטבול ביומ"ב.** עי' שבת דף קיח ע"א תוס' ד"ה לא פ"ד:

הגהות הב"ח

(**א**) גמ' לא מלי טבלה משום דכתיב כל: (**ב**) תוס' ד"ה ולא טובלין וכו' הזב וחזבה טומת מת טובלין כדרכן ביום הכפורים כ' יוסי אומר:

מוסף רש"י

ולשנותה ביום. זכר לגס שהיו זשקין מימי לרתן יום ולילה (לעיל ד.).

עין משפט נר מצוה

לו א טוש"ע א"ח סימן תרסו סעיף א:
לז ב מיי' פ"א מהלכות מילה הלכה ח סמג עשין כח עוש"ע י"ד סי' רסב סעיף א:
לח ג מיי' פ"א מהלכות מקוואות הלכה ו סמג עשין רמח:
לט ד מיי' פ"א מהל' פרה אדומה הלכה א סמג עשין רלג:
מ ה מיי' פ"ו מהלכות מקוואות הלכה ט סמג לאוין קיא ועשין רמג טור יו"ד סימן קפג:

רבינו חננאל

ופרקינן לעולם תרוייהו ר' יהודה היא והא דתני חרש תורס לכתחילה דידיה. ומתניתין דאוקימנא דאיעבד והא דתני ואם ברך יצא תני לה ר' יהודה משמיה דרביה. דתניא ר' יהודה אומר משום ר' אלעזר בן עזריה הקורא את שמע צריך שישמיע לאזנו שנאמר שמע ישראל, השמע לאזניך לכתחילה מה שאתה מוצא מפיך. ר' מאיר אומר כשהוא אומר אשר אנכי מצוך היום על לבבך, אחר כוונת הלב הן הן הדברים, כלומר אין צריך להשמיע ואפילו לא הוציא הדברים מפיו אלא בירך בלבו יצא. והדר אוקימנה למתניתין ר' יהודה לכתחילה לא יקרא החרש ודאיעבד אם קרא יצא. וכן אם בירך בלבו לכתחילה לא, אבל בדיעבד יצא. והא דתני חרש תורס לכתחילה ר' מאיר היא. **תניא** אמר ר' קטן הייתי וקראתיה למעלה מר' יהודה (ובר'). אמרו חדא דקטן הייה ואין עדות מקטן. ועוד ר' יהודה שקרית למעלה ממני מכשיר הוא ואין מביאין ראיה מן המתיר. ועקימנא לן כליישנא בתרא דרב יוסף דאמר (ברכות טו. ב) מחלוקת בקריית שמע אבל בשאר מצוות דברי הכל יצא. ואמר רב חסדא אמר ר' שילא הלכתא כר' יהודה. ועוד אמר הלכתא כר' יהודה שאמר משום ר' אליעזר בן עזריה. הילכך לכתחילה לא מוקמינן חרש מדבר ואינו שומע למסרס על שמע ולברך ברכה המזון ואי עבד שפיר דמי. **וירושלמי** ר' יוסי אומר כתיב והאזנת למצותיו, השמע לאזניך מה שאתה מוצא מפיך. בר קפרא אמר צריך לקרותה בפני הנשים והקטנים שאף הן היו בספק נפשות. **[מתני']** אין קורין את המגילה אלא ביום, שנאמר והימים האלה נזכרים ונעשים יגר, ביום ולא בלילה. והני מילי בקריאה של יום, כדקתני ולשנותה ביום. **ולא** מולין, דכתיב וביום השמיני ימול. **ולא טובלין** ולא מזין, דכתיב והזה הטהור על הטמא ביום השלישי, ואיתקש טבילה להזאה שנאמר והזה ורחץ. אלו כולן וכן

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com